ಪ್ರಾಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ: ೮

ಚೂಡಾರತ್ನ ಶತಕ

ಸಂಪಾದಕರು:
ಡಿ. ಟಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ

ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಾಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ: ೮

ಚೂಡಾರತ್ನ ಶತಕ

ಸಂಪಾದಕರು :
ಡಿ. ಟಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ,
ರೀಡರ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು,
ಸರಕಾರಿ ಕಾಲೇಜು, ಹಾಸನ

ಬರೆಯಿರಿ :
ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ,
ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ: ೧೯೭೬

ಬೆಲೆ: ರೂ. ೧-೫೦

ಮುದ್ರಕರು:
ಪ್ರತಿಭಾ ಮುದ್ರಣ,
ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

"ಚೂಡಾರತ್ನ ಶತಕ"ವು ನೀತಿಪ್ರಬೋಧವಾದ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಶತಕವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿಯ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳ, ಕಾಲ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ ಪಂಡಿತನಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೆಂದು ಹಿಂದಿನ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಆಧಾರವೊಂದೇ ಕಿಂಚಿತ್ ಗೋಚರವಾಗಿರುವ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಹಿಂದೆ ಈ ಶತಕದ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದುದು ಅನೇಕರ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿದು ಬಂದು ಅವು ಜನಪ್ರಿಯವೂ ಎನಿಸಿವೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಸೊಗಸಾದ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಈ ಶತಕವು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಶತಕದ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ಸಹ-ಸಂಪಾದಕರೂ, ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಸಿ. ಶಾಂತವೀರಯ್ಯನವರ ನೆರವನ್ನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಮನೋಹರ ಘಾಣೇಕರ್ ರವರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

— ಡಿ. ಟಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ

ಪ್ರಾಕ್-ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ
ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ	[ನಾಗವರ್ಮ]	೨-೨೫
ರಸರತ್ನಾಕರಂ	[ಕವಿ ಸಾಳ್ವ]	೩-೫೦
ಛಂದೋಂಬುಧಿ	[ನಾಗವರ್ಮ]	೨-೨೫
ಪಂಪಭಾರತಂ (ಆ. ೬-೭)	[ಪಂಪ]	೪-೦೦
ಚತುರಾಸ್ಯ ನಿಘಂಟು	[ಚತುರಾಸ್ಯ]	೩-೦೦
ಕವಿಕಂಠಹಾರ	[ಸೂರ್ಯಕವಿ]	೪-೦೦
ರತ್ನಾಕರ ಶತಕ	[ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ]	೩-೦೦
ಚೂಡಾರತ್ನ ಶತಕ		೨-೦೦

ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ

ಪಂಪಭಾರತಂ (ಆ. ೧೩, ೧೪)
ಕರ್ನಾಟಕ ಶಬ್ದಸಾರ
ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರ ಶತಕ

ಬರೆಯಿರಿ :

ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಶಿವಾಜಿಬೀದಿ, ಧಾರವಾಡ-೫೮೦೦೦೧

ಚೂಡಾರತ್ನ ಶತಕ

ಶ್ರೀಗುರುವಂ ನೆನೆಯಲ್ಕೆಡ
ರಾಗದು ಕಂಡಡೆ ಭವಂಗಳೋಡುವುವಲ್ತನು
ರಾಗದಿ ಚರಣಾಶ್ರಯು ಕೊಂ
ಡಾಗಳಮಿಹಪರಕೆ ಸೌಖ್ಯ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧ ॥

ಸುರನಾಕರ್ಷಣ ಮಂತ್ರಂ
ವರ ಮುಕ್ತ್ಯಂಗನೆಗೆ ತಾನೆ ಮೋಹನ ಮಂತ್ರಂ
ದುರಿತೋಚ್ಚಾಟನ ಮಂತ್ರಂ
ಗುರುನಾಮದ ಮಹಿಮೆಯಲ್ತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨ ॥

ನೀತಿಗಳು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಖ್ಯಾತಿಗಳಱಿವುಳ್ಳ ರಸಿಕ ಬುಧಜನಮನ ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಗಳು ದುಃಖ ತಿಮಿರ
ಜ್ಯೋತಿಗಳೆಂದೆನಿಸುತಿಹವು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩ ॥

ನೀತಿಯಲಿ ನಡೆಯುಬಲ್ಲಡೆ
ಮಾತಂ ಪರಹಿತವ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲಡೆ ಸ್ವಜನ
ಪ್ರೀತಿಯನು ಮಾಡಬಲ್ಲಡೆ
ಯಾತಂಗರಿದುಂಟೆ ಕೇಳು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪ ॥

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂದೆ ಬಾಲ್ಯದೊ
ಳಕ್ಕರ ವಿದ್ಯೆಗಳನಱಿಪದಿರ್ದೊಡೆ ಕೊಂಡಂ
ಲಕ್ಕ ಧನಮಿರಲು ಕೆಡುಗುಂ
ಚಿಕ್ಕಂದಿನ ವಿದ್ಯೆ ಪೊರೆಗು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೫ ॥

ಬರೆಯದ ಕೈ ಬಂಧುಗಳಂ
ಪೊರೆಯದ ಕೈ ಸುತರನೆತ್ತಿ ಕೊಂಡಾಡದ ಕೈ
ಕರೆದು ಬುಧರ್ಗೀಯದ ಕೈ
ಮರಗೈ ಮರುಳ್ಗೈಗಳಂತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೬ ॥

ಓದದ ಬಾಯ್ ಅಮೃತಾನ್ನವ
ಮೇದದ ಬಾಯ್ ಸಜ್ಜನರ್ಕಳಂ ಪ್ರಿಯದಿಂದಂ
ಆದರಿಸದ ಬಾಯದು ತಾಂ
ಮೇದಿನಿಯೊಳು ಬಿಲದ ಬಾಯಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೭ ॥

ವಿದ್ಯೆಯೆ ಮಾತಾಪಿತರುಂ
ಬುದ್ಧಿಯೆ ಸೋದರರು ವಿನಯ ವಚನವೆ ನಂಟಂ
ಅಧ್ವಾನ ಹಿಂಗಿ ಸುಖದಿಂ
ದಿದ್ದುದೆ ತನ್ನೂರು ಕೇಳು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮ ॥

ಓದಿನೊಳಲ್ಲದೆಯಿಹಪರ
ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತುಮಾಗದದು ಕಾರಣದಿಂ
ಓದುವುದು ಸಕಲ ಶ್ರುತಮಂ
ಭೇದಿಸಲಳವಪ್ಪುದಲ್ತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೯ ॥

ಸ್ತ್ರೀಯರನೊಲಿಸುವೊಡಂ ಕವಿ
ನಾಯಕನೆನಿಸುವೊಡೆ ತನ್ನ ಕೃತಿ ಚಂದ್ರಾರ್ಕ
ಸ್ಥಾಯಿಯೆನಿಸುವೊಡೆ ಬಲ್ಲರ
ಬಾಯಂ ಪೊಕ್ಕೋದಿ ಕಲಿಗೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೦ ॥

ತಪ್ಪುತ್ತೆಡಹುತ್ತೋದು
ತ್ತಿಪ್ಪನ ಬಾಯ್ ಕತ್ತೆ ವಾಯಿ ಕಾನನವಾಯ್ತಾಂ
ಕಪ್ಪುರ ಕರಡಗೆ ಬಾಯಂ
ತಪ್ಪದೆಯೋದುವನ ಬಾಯಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೧ ॥

ಉಕ್ಕದೆ ಬಿಕ್ಕದೆ ಲಿಪಿಯಂ ನಕ್ಕದೆ
ತಡವರಿಸದೆಡಹದೆ ಪದವಿ
ಟ್ಟಕ್ಕರ ಬಣಿತೆಯೊಳೋದುವು
ದಕ್ಕರಿಗರ ಮಾರ್ಗವಲ್ತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೨ ॥

ಅಕ್ಕದ ಹೊರಗೆ ಛಂದಸು
ತರ್ಕಂ ವ್ಯಾಕರಣದಱಿವನಱಿತೋದದ ಬಾಯ್
ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೋದುವನೋದುಂ
ಸೊಕ್ಕಿದ ನರಿಯಾಡುವಂತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೩ ॥

ಎಡರದೆ ತಡೆಯದೆ ತಲೆಯಂ
ಕೊಡಹದೆ ಕಡುವಹಿಲಜಾಡ್ಯವೆನಿಸದೆ ರಸಮಂ
ಕೆಡಿಸದೆ ಸರ್ವರ ಚಿತ್ತ
ಕ್ಕೊಡಬಡಲೋದುವನೆ ಗಮಕಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೪ ॥

ವಕ್ಕಲಿಗನೋದು ಹೆಳವನ
ವಿಕ್ರಮ ಮುಂಬೆಂಡ ಷೀರೆ ಸಲ್ಲದ ಧರ್ಮಂ
ಪಕ್ಕಲೆಯ ನೀರು ಮನಕಂ
ಕೊಕ್ಕರಿಕೆಯ ತಾರದಿಹುದೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೫ ॥

ಜಾತಿಯನುಸುರ್ವನೆ ಕವಿ ರಸ
ರೀತಿಯಲೋದುವನೆ ಗಮಕಿ ಪರರೆಂದುದನುಂ
ಘಾತಿಪನೆ ವಾದಿ ವಾಕ್ ನೆರೆ
ವಾತಂ ವಾಗ್ಮಿಕನು ಧರೆಗೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೬ ॥

ಮುದ್ದಳೆಯು ಗತಿಗೆ ಜಘನಗ
ಳೆದ್ದಾಡಲು ನಗುತ ಕಂಡು ಲಾಲಿಪರಲ್ಲದೆ
ಪದ್ಯ ಪದ ಕಾವ್ಯದರ್ಥವ
ದೊಡ್ಡಗರೇಂ ಬಲ್ಲರೆಂದ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೭ ॥

ನಾರಿಯ ಮನಮುಂ ಕವಿತಾ
ಸಾರತೆಯುಂ ದಿವ್ಯ ತಪಸಿಯುಂ ಸಜ್ಜನರಂ
ಭಾರಿಯ ಜಾಣರು ಬಲ್ಲರು
ಊರುಗರೇಂ ಬಲ್ಲರೆಂದ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೮ ॥

ಅರಿಯದರ ಮುಂದೆ ಕಳೆಗಳು
ಮೆರೆವವೆ ನಿಷ್ಕಳೆಗಳಹವು ಅಲ್ಲದೆ ನಸು ಮಾ
ತರಿಯದ ಬಾಲಕಿಯೊಳ್ವಿಟ
ನರಿತವದೇನುರಿವುದೆಂದ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೯ ॥

ಬಲ್ಲಿದರುಳ್ಳೆಡೆ ವಿದ್ಯೆಗ
ಳೆಲ್ಲಂ ಪಲ್ಲವಿಸುತಿರ್ಪುವೆಂತೆನೆ ಪೇಳ್ವೆಂ
ಸಲ್ಲಲಿತ ಸೌಖ್ಯಲತೆಯುಂ
ಪಲ್ಲವಿಸುವ ತೆರದಿಂದಲೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೦ ॥

ಇಲ್ಲದ ವಿದ್ಯೆಯು ಗರ್ವಂ
ಬಲ್ಲಿದರೊಳು ಸೆಣಸಿ ಹಿಂಗಿ ಕೊಂಡುವ ಭಂಗಂ
ಅಲ್ಲದ ಸತಿಯೊಡನಾಟಂ
ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಾಣ್ಬುವುದು ಕೇಳ್ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೧ ॥

ಗೀತದ ಗೋಷ್ಠಿಯು ಮೇಳದ
ಮಾತಿನ ಸಂಭ್ರಮದ ಬಿನದದೋಲಗವಬಲಾ
ವ್ರಾತದೊಳು ಸಂದಹಾಸಂ
ಆತನೆ ಬದಿ ವಿಷ್ಣು ಜಿಷ್ಣು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೨ ॥

ಅರಿವೆಡೆಯೊಳರಿವನರಿವಂ
ಅರಿಯದ ಠಾವಿಂಗೆ ಹೊಡೆದು ನೂಕುವರೆ ಮಲಂ
ಕಿರುಗೂಸಾಗಿರೆ ಕೃಷ್ಣನ
ಕರುಗಾಯುಸರೇ ಪಳ್ಳಿಯವರು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೩ ॥

ಬಲ್ಲಿದರುಳ್ಳೆಡೆ ವಿದ್ಯೆಗ
ಳೆಲ್ಲಂ ಪಲ್ಲವಿಸುತಿರ್ಕುಮೆಂತೆನೆ ಪೇಳ್ವೆಂ
ಸಲ್ಲಲಿತ ಸೌಖ್ಯಲತೆಯುಂ
ಪಲ್ಲವಿಸುವ ತೆರದಿಂದಲೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೦ ॥

ಇಲ್ಲದ ವಿದ್ಯೆಯು ಗರ್ವಂ
ಬಲ್ಲಿದರೊಳು ಸೆಣಸಿ ಹಿಂಗಿ ಕುಂದುವ ಭಂಗಂ
ಅಲ್ಲದ ಸತಿಯೊಡನಾಟಂ
ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಾಣ್ಬುದು ಕೇಳ್ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೧ ॥

ಗೀತದ ಗೋಷ್ಠಿಯು ಮೇಳದ
ಮಾತಿನ ಸಂಭ್ರಮದ ದಿನದದೋಲಗವಬಲಾ
ವ್ರಾತದೊಳು ಸಂದಹಾಸಂ
ಆತನೆ ಬದಿ ವಿಷ್ಣು ಜಿಷ್ಣು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೨ ॥

ಅರಿವೆಡೆಯೊಳರಿವನರಿವಂ
ಅರಿಯದ ಹಾವಿಂಗೆ ಹೊಡೆದು ನೂಕುವರೆ ವಲಂ
ಕಿರುಗೂಸಾಗಿರೆ ಕೃಷ್ಣನ
ಕರುಗಾಯುಸರೇ ಪಳ್ಳಿಯವರು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೩ ॥

ಕಿಱಿದಾದ ವಿದ್ಯೆಯಾಗಲಿ
ಮೆಱೆವುದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಗುಣಗಳುಳ್ಳೊಡೆ ಮತ್ತಾ
ಒಱತೆಯ ನೀರಾದೊಡೆ ತಾಂ
ಬಱನಂ ಹಿಂಗಿಸದೆ ನೋಡು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೪ ॥

ಕೊಲ್ವುದು ಧರ್ಮವೆ ಪರವಧು
ಗೊಲ್ವುದದೇ ಸೊಬಗೆ ಪಾಪಹೇತುಂಗಳೊಂದಂ
ಕೊಳ್ವುದು ನೀತಿಯನುಜರ
ಗೆಲ್ವುದದೇಂ ಚದುರೆ ಕೇಳು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೫ ॥

ಸಂಗೀತದ ಸಾಹಿತ್ಯದ
ಅಂಗನೆಯುರನಂಗ ಸುಖವನರಿಯದ ಮನುಜಂಗೆ
ಭಂಗವು ಬೇರಿಲ್ಲ ಅವರವ
ರಂಗವನರಿಯದುದೆ ಭಂಗ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೬ ॥

ತಮತಮಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರು
ತಮತಮಗೆಯು ವಿದ್ಯದಲ್ಲಿಯಧಿಕರು ಚೆಲುವರು
ತಮತಮಗೆ ಗುಣಿಗಳಲ್ಲದೆ
ತಮತಮಗವಗುಣಗಳುಂಟೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೭ ॥

ಆವುದು ಸಮಯೋಚಿತವದು
ಭಾವಂ ಬೆರಸಿರ್ದ ಹೃದಯದನುವರಿದಳವರಿ
ದಾವವ ನುಡಿವವನವನಂ
ದೇವರೆನಲ್ತಿರದೆ ನೋಡು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೮ ॥

ಚಂದನ ಹಿಮ ಪನ್ನೀರಿಂ
ಚಂದಿರ ಕಿರಣಂ ವಿಶೇಷ ಶೈತ್ಯಂ ಮತ್ತಾ
ಚಂದನ ಹಿಮ ಪನ್ನೀರ್ ಶಶಿ
ಯಿಂದಂ ಮೃದುವಚನ ಶೈತ್ಯ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೨೯ ॥

ಓರಂತಿದಿರಿನ ಹೃದಯದ
ಸಾರಾಸಾರತೆಯನರಿದು ನುಡಿವಂಗಿಳೆಯೊಳು
ಕೊರದರಾರ್ ಮೆಚ್ಚದರಾರ್
ಆರಾಧಿಸದಿರ್ಪರಾರು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೦ ॥

ಸಾರಾಸಾರ ವಿವೇಕ ವಿ
ಚಾರವನರಿಯದರ ಕೂಡೆ ಸುಜನರು ನುಡಿಯು
ಲ್ಕಾರಯ್ಯದೆ ಹೊನ್ನಂಬಂ
ನೀರೊಳಗೆಚ್ಚಂತೆ ನೋಡು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೧ ॥

ಅಱಿದ ಜಾಣ್ನುಡಿಯಂ ಕೊಂ
ಡಾಡಿ ಕರಂ ಮೆಚ್ಚ ಬಲ್ಲ ಸಜ್ಜನರೊಳು ಮಾ
ತಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಪುರುಷಂ
ಮೂಢರೊಳಾಡುವರೆ ಕೇಳು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೨ ॥

ರಾಗರಸ ಮಿಗಿಲು ಸಭೆ ತಲ್ಪೆ
ದೊಗಲು ತಾಂ ನುಡಿಯ ಬಲ್ಲೊಡದು ನುಡಿಯೆನಿಸೊಂ
ದಾಗದಿರೆ ಸೈತು ಮಾಗಿಯ
ಕೋಗಿಲೆಯಂತಿಹುದು ನೋಡು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೩ ॥

ಆರಾರುಂ ರಕ್ಷಿಪರಿಂ
ಆರಾರುಂ ಕಾಯ್ದುಕೊಲ್ವರೆಂಬುದು ಪುಸಿ ಮುಂ
ನ್ನಾರಾಧಿಸಿ ಪಡೆದುದನಿ
ನ್ನಾರಾರುಂ ಕಳೆಯಬಹುದೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೪ ॥

ಹಡದೊಡವೆ ಹೋದ ಬಳಿಕಂ
ಉಣದೋದೆನು ಪುಣ್ಣದೋದೆನಾರ್ಗೊಂದೆಡರಿಗೆ
ಕೊಡದೋದೆನೆಂದು ಮರುಗುವ
ಜಡಮತಿಗಳ ಕೇಡ ನೋಡು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೫ ॥

ಸತ್ಯದಲಿ ಸಹಜ ಧರ್ಮದ
ಉತ್ತ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಲೇಸಿಂ ದಯದಿಂ
ಪೆತ್ತ ಧನಂ ಗುರುಹಿರಿಯರಿ
ಗಿತ್ತ ಧನಂ ತನ್ನ ಧನವು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೬ ॥

ಕುಲವಾವುದು ಸುಚರಿತ್ರಂ
ಚೆಲುವಾವುದು ಸಕಲ ಕಲೆಯನರಿವುದು ಯೋಗದ
ನೆಲೆ ಯಾವುದು ಕ್ಷಮೆ ಜೀವಕೆ
ಫಲವಾವುದು ಪರಹಿತಾರ್ಥ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೭ ॥

ಎಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲಂ ಸದ್ಗುಣ
ಮೆಲ್ಲಿ ದಯೆ ಧರ್ಮಮೆಸೆವ ಸತ್ಯಂ ನೆಲೆಗೊಂ
ಡಲ್ಲಿಯೆ ಆಯುಂ ಸಿರಿಯುಂ
ಸಲ್ಲೀಲೆಯೊಳಿಪ್ಪುವಲ್ತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೮ ॥

ಆಗುಂಟುದಾಗಲುಡುವುದು
ಆಗಳೆ ಕರೆದೀವುದುಚಿತಮಾಗಳೆಗಾಗಂ
ಬೇಗ ಬೇಗೆಂಬ ಜವನೊಳ
ಗಾಗನು ಮುನ್ನರಿವ ಜಾಣ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೯ ॥

ಉಂಬುದುಮುಡುವುದು ವಿಳಸ್ಯದ
ನಿಂದಿಸುವುದು ಧರ್ಮದೆಡೆಯೊಳುತ್ತಮ ಪುರುಷಂ
ನಿಂದು ಮುನಿಯಲ್ಕೆ ಪೋಗದು
ಬೆಂಬಳಿಯಲಾತನೆ ಬಹುದು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೦ ॥

ತಾನುಂಬುದು ಪೆರಗೀವುದು
ಮಾನಿನಿಯನೊಲಿಸಿ ಸುಖದೊಳಿರ್ಪುದು ಮನುಜಂ
ದೀನತೆಯುಂ ಬಿಡು ಬಿಡು ಸಿರಿ
ಮಾನವರಿಗೆ ನೆಲೆಯದಲ್ಲ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೧ ॥

ಸುಳಿಗಡಲೊಳಗುದಿಸಿದ ಸಿರಿ
ಸುಳಿಸುಳಿದಾಡುವಳು ನಿಲ್ಲಳೆಲ್ಲಿಯುಮತ್ತಾ
ಸುಳಿಯುಳ್ಳಲ್ಲಿಯೆ ಕೂಡದಿರೆ
ಸುಳಿಯೊಳು ತನ್ನತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೨ ॥

ಸಿರಿತನವೊಲಿದಲ್ಲಿಯೆ ಕರೆ
ಕರೆದೀವುದು ಬಂಧುಜನಕನಾಶ್ರಿತಜನಕಂ
ಕರೆದೀಯದಿರ್ದೆಯಾದೊಡೆ
ಸಿರಿ ಸಂಧ್ಯೆಯ ನೆರವಿಯಂತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೩ ॥

ಸಿರಿಯೊಳು ದಾನಂ ವಿದ್ಯಾ
ಪರಿಣತಿಯೊಳ್ವಿನಯಮಧಿಕ ಪದದೊಳು ಪರಹಿತ
ಪುರುಷಂಗಿಂತಿವು ಸರ್ವಾ
ಭರಣಂಗಳ್ ಬೇರೆ ತೊಡವೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೪ ॥

ತಕ್ಕುಚಿತಂಗಳ ಮಾಡದ
ಬಿಕ್ಕಿದರಿಗೆ ನೀರೆರೆಯದ ಪಸಿದರ್ಗನ್ನವ
ನಿಕ್ಕದ ಲೋಭಿಯ ಧನವಾ
ಮೆಕ್ಕೆಯ ಹಣ್ಣಂತೆ ನೋಡು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೫ ॥

ತ್ಯಾಗಿಗೆ ಧನ ತೃಣ ಪರತರ
ಯೋಗಿಗೆ ತೃಣವೀ ಜಗತ್ತು ಕಲಿಗಂ ಸಮರೋ
ದ್ಯೋಗಂ ತೃಣ ಮಾತರಿಯದ
ಹಗೆಗೆ ತೃಣ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೬ ॥

ಸುರತರುವದಾವುದೀವನ
ಕರತಳಮಮರೇಂದ್ರವಾಸವಾವುದು ಪುಣ್ಯಾ
ತ್ಮರ ಸಂಗಮಮರನಾವಂ
ಪರಹಿತ ಚರಿತಂ ವಿವೇಕ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೭ ॥

ತನಗುಪಭೋಗಿಸಲುಂ ಸ
ಜ್ಜನರ್ಗೀಯಲುಮಿಲ್ಲದೊಡವೆಗೊಡೆಯಂ ಗಡ ಕಾಂ
ಚನಗಿರಿಯು ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳ
ಧನವೆಂಬಾ ಮರುಳನಂತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೮ ॥

ಕೊಟ್ಟರಿಯನಿದಿರ್ಗೆ ತಾನುಂ
ಮುಟ್ಟಲೀಯಂ ಧರ್ಮವರಿಯನವನೀ ಬುವಿಯೊಳ್
ಪುಟ್ಟಿದೊಡೇಂ ಸತ್ತೊಡದೇಂ
ಪುಟ್ಟದೆ ತಾಂ ಮಾಣ್ದೊಡೇನು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೪೯ ॥

ದೀನರು ದಯಹೀನರು ಗುಣ
ಹೀನರುಗಳು ಲಕ್ಷಸಂಖ್ಯೆಯಿದ್ದೇಂ ಬಂದೇಂ
ದಾನಿ ಜಗದೊಳಗೆ ಸಂತತ
ಭಾನುವಿನಂತೊಬ್ಬನಿಹನು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೫೦ ॥

ಕರೆಕರೆದು ಬಿಡಲು ಪಶುವು
ಸೊರೆವುದು ಕೆಚ್ಚಲಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಬಳಿಕದ ತಿಳಿದುಂ
ಸೊರೆವುದು ಸಿರಿ ಮರೆಯದೆ ಕೊಡು
ಕರೆವಾಕಳ ನೋಡಿ ನಂಬು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೫೧ ॥

ಅರಿತ್ತು ಬಡವರಾದರು
ಅರಿಯದೆ ಧನಿಕರಾಗಿ ಜಗದೊಳಗೆ ಬಾಳ್ದರು
ಊರುಂಬ ಕೆರೆಯುಮಡವಿಯ
ನೀರುಂ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೫೧ ॥

ಶ್ರೀಗೆ ನೆಲೆಯಾವುದಧಿಕೋ
ದ್ಯೋಗಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾವುದು ಸತ್ಯಂ
ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾವುದು ದಯೆ
ಬೇಗದೊಳೀವುದು ವಿವೇಕ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೫೨ ॥

ವಿನಯದೊಳಿತ್ತಾ ದಾನಂ
ಕನಕಾದ್ರಿಗೆ ತತ್ಸಮಾನ ಕನಲುತ ಮುನಿಯುತ
ಜಿನುಗುತ್ತಿತ್ತಾ ದಾನಂ
ಮೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಘಾಯದಂತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೫೩ ॥

ಇರಿಯದ ಭಟನೀಯದ ನೃಪ
ಓಡದ ಹಯನೊಲಿಸದಬಲೆ ಓದದ ಪಾರ್ವಂ
ತೆರೆದೊಕ್ಕಲು ಬೆಳೆಯದ ಹೊಲ
ನರಿವರೆ ಧರಣಿಯೊಳು ಸತತ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೫೪ ॥

ಕನಕಂ ಪುಣ್ಯಾದಿ ಸಾರ್ದೊಡೆ
ಘನಮುನಿ ಸಜ್ಜನರಿಗಿತ್ತು ಭೋಗಿಸೆ ಸಫಲಂ
ತನಗಿಲ್ಲ ದಾನಕಿಲ್ಲದ
ಮನುಜನ ಸಿರಿ ಕನಸಿನಂತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ‖ ೩೫ ‖

ವಿತರಣೆಯುಲ್ಲದೆ ತನ್ನಾ
ತ್ರಿಕರಂ ಪಾಲಿಸದ ವಿನಯುಪರನಲ್ಲದವಂ
ಸ್ತುತಿಸುವಡವನೇಂ ಕುಲದೇ
ವತೆಯೇ ಧಾರಿಣಿಗೆ ನೋಡು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ‖ ೩೬ ‖

ಆವಾವ ತೆರದ ಜೀವದ
ನೋವೆಲ್ಲಂ ತನ್ನ ನೋವದೆಂಬಾ ಮನುಜಗೆ
ಆವುದು ಜಪವಾವುದು ತಪ
ವಾವುದು ದೇವಾರ್ಚನೆಗಳ್ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ‖ ೩೭ ‖

ವಿತ್ತಾನುಂ ಸತ್ಪುರುಷ
ಗಿತ್ತೊಡೆ ಫಲ ತಪ್ಪದಕ್ಕುದೆಂತೆನೆ ತೆಂಗಂ
ಬಿತ್ತಿಯು ನೀರೆರೆಯುಮ್ಮೃತವ
ಹೊತ್ತಿರದೇ ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ‖ ೩೮ ‖

ಉಟ್ಟೊಡೆ ಮಾಸುಗು ಕಪ್ಪಡ
ತೊಟ್ಟೊಡೆ ತಾಂ ಸವೆವುದಖಿಳ ಹೇಮಾಭರಣಂ
ನೆಟ್ಟನೆ ತನುವಳಿವುದು ಮೇಣ್
ಕೊಟ್ಟುವನೊಡಲೊಡವೆ ಕೆಡದು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೪೯॥

ವಿನಯ ವಿರಹಿತನ ತಪಮುಂ
ಧನಮುಂ ಸತ್ಪಾತ್ರವರಿದು ಕೊಡದನ ಸಿರಿಯುಂ
ಮನವರಿದೊಲಿಸದ ಸತಿಯುಂ
ತೆನೆಯಾಗದ ಶಾಲಿಯುಂತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೫೦॥

ಕರ್ಮವ ಕೆಡಿಪನೆ ಗುರು ಸ
ತ್ಕರ್ಮದಿ ನಡೆದವನೆ ಮಾರ್ಗಿ ಕಾಲೋಚಿತ ದಯ
ಧರ್ಮವ ಪಡೆವನೆ ಹಿರಿಯಂ
ಮರ್ಮವನರಿವನೇ ಸುಮಿತ್ರ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೫೧॥

ಕೊಲಲಾಗದು ಧರ್ಮಿಗಳಂ
ಗೆಲಲಾಗದು ನಂಬಿದವರ ಸತ್ಯಕೆ ಮಿಥ್ಯಾ
ಛಲ ಬೇಡ ಹಿರಿಯರೆಡೆಯೊಳು
ಬಲುಹಾಗದು ಬಂಧುಗಳೊಳು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೫೨॥

ತುಚ್ಛಗೆ ನೀಚಗೆ ಧನಪತಿ
ಹೆಚ್ಚಿದೊಡೇನಾತ್ಮಭೋಗ ಪರಹಿತಕಿಲ್ಲಂ
ಬಚ್ಚಲ ನೀರ್ ಕದಡಿದೊಡೇಂ
ನಿಚ್ಚಳದಿಂ ತಿಳಿದೊಡೇನು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೩ ॥

ಹಂದಿ ಹದಿನೈದು ನೀಡುಂ
ಒಂದು ಹಯನಲ್ಲದೆಂದು ಲೋಭಿಯ ಧನವುಂ
ಸಂದಿರದು ದಾನ ಧರ್ಮಕೆ
ವಿಂಧ್ಯದ ಬೊಬ್ಬುಲಿಯ ತೆರದಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೪ ॥

ಅಸಮಯವಿದು ಸಮಯವಿದೆಂ
ಬೆಸಕತ್ತು ದಾನಿಗಳಿಗುಂಟೆ ಕರ್ಣಂ ರಣದೊಳು
ಬಸನಳಿವುತಿರ್ದೀಯನೆ
ಬಿಸರುಹನೇತ್ರಂಗಂದು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೫ ॥

ಆನೆ ಹಸಿದೆಳೆಯ ಮೊಳೆಯಂ
ಕಾನಳುಹಿಂ ಮೇಯಲದರ ಹಸು ಪೋದಪುದೇ
ಹೀನರನಾಶ್ರಯಿಸಿದೊಡವ
ಮಾನದ ಕೇಡು ಅರ್ಥಹಾನಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೩೬ ॥

ಪುಲಿದೊವಲುಂ ಫಣಿಶಿರದೊಳ್
ನೆಲಸಿದ ಮಾಣಿಕ್ಯವಧಿಕ ಲೋಭಿಯ ಧನವುಂ
ತ್ವರಿತಗತಿಯಿಂದ ಬಾರವು
ಕೊಲಲಾರ್ಪರ್ಗಲ್ಲದಿಲ್ಲ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೬೭ ॥

ತೇಜಸ್ವಿಯು ಧರ್ಮಜ್ಞನ
ರಾಜಸಮೀಪಸ್ಥನಪ್ಪನಂ ದುರ್ಜನನಂ
ಓಜೆಯೊಳುಪಾಯ ಮುಳ್ಳರ
ನೀಜಗದೊಳು ಕೆಣಕಬೇಡ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೬೮ ॥

ಸಿರಿ–ಬಡತನ ಸುಖ–ದುಃಖಂ
ಪರಿಣಾಮಂ ಶೋಕ–ಮೋಹ ಜನನಂ–ಮರಣಂ
ಕರುಣವು ಮನ್ನಣೆಯೆಂಬಿವು
ಸರಿಸರಿ ನರರಿಂಗೆ ಸುಕವಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೬೯ ॥

ದುರಿತಾತ್ಮರ ಕಿವಿಗೆ ಮಹಾ
ಪುರುಷರ ನುಡಿ ವಿಷಮವಾಗಿ ತೋರ್ಕುಂ ನಿರ್ಭಾ
ಗ್ಯರ ಕಣ್ಗೆ ನಿಧಿಯು ತಾ ಬಿಡ
ದುರಿಯಾಗಿಯೆ ತೋರುವಂತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೭೦ ॥

ಅತಿವ್ಯಸನದಿಂ ದಶಶಿರ
ನತಿ ಚಾಗದಿನತನೂಜನತಿ ಲೋಭತೆಯಿಂ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸೂನು ಕೆಟ್ಟರು
ಅತಿರೇಕದಿಂ ಕೆಡದರಾರು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ೭೧ ॥

ಕನಕದ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳು
ಶುನಕನ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸೇಸೆದಳಿಯಲು ಮತ್ತಂ
ತನು ಕೆರಳಿ ಬಗುಳ್ವುದಲ್ಲದೆ
ಘನತೆಯುದಕುಂಟೆ ವಿವೇಕ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೭೨ ॥

ಆರಾರುಂ ರಕ್ಷಿಪರಿ
ನ್ನಾರಾರುಂ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ವರೆಂಬುದು ಪುಸಿ ನೀ
ನ್ನಾರಾಧಿಸಿ ಪಡೆದುದನಿ
ನ್ನಾರಾರುಂ ಕಳೆಯಬಹುದೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೭೩ ॥

ನಡುಗಡಲ ಜಲವ ಹೊಕ್ಕರೆ
ಮಡುವನೆಯುದು ತನ್ನ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತಂ
ಎಡೆಯುಲ್ಲರಿಸಿದರುಂಟೇ
ಮೃಢ ಬರೆದುದ ತೊರೆಯಬಹುದೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೭೪ ॥

ಕಲ್ಪಿತವ ಮೀರಬಾರದು
ತಪ್ಪದು ಕೇಳ್ ನೆಲನ ಬಿಗಿದು ಹೊಕ್ಕೊಡೆ ಮತ್ತಾ
ಬಪ್ಪುದು ತಪ್ಪದು ಹಣೆಯಲಿ
ತಪ್ಪಂ ಬರೆದನೆ ವಿಧಾತ್ರ ಚೋಡಾರಣ್ಣಾ ॥ ೭೫ ॥

ಆಳಲುಂ ನೋವುಂ ಕೇಡುಂ
ಘೋಳಲನೆ ತನಗಡಸಿದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನ ಮರೆವೊ
ಕಳ್ಕಳಿದನೆ ಚದುರಂ ಮತ್ತಾ
ತಿಳಿವಿನ್ನಾವೆಡೆಗೆ ಸುಕವಿ ಚೋಡಾರಣ್ಣಾ ॥ ೭೬ ॥

ಹಿಂದಂ ನೆನೆದವನೇ ಸುಖಿ
ಮುಂದಂ ನೆನೆದವನೆ ದುಃಖಿಯುಂಕೇಡಡರೊಳಂ
ಬಂದುದನನುಭವಿಸನೇ ಬುಧ
ನೆಂದುಂ ಸಾಯದನೆ ದೇವ ಚೋಡಾರಣ್ಣಾ ॥ ೭೭ ॥

ಚಿಂತಿಪನೆ ನರಕಿ ಸಲೆ ನಿ
ಶ್ಚಿಂತನೆ ಸುಖಿ ಕೋಪಮುಳ್ಳಾತನೆ ಪಾಪಿಯು
ಸಂತೋಷಿಯೆ ಸಿರಿವಂತಂ
ಭ್ರಾಂತಳಿದನೆ ಪರಮಯೋಗಿ ಚೋಡಾರಣ್ಣಾ ॥ ೭೮ ॥

ಯಮನಾರ ನೆಂಟ ತನ್ನಯ
ಸಮಸುತನೆಂದೆನಿಪ ಧರ್ಮರಾಯನವೊಯ್ದಂ
ಭ್ರಮೆ ಬೇಡ ಬೇಡ ಮಾನವ
ನಿಮಿಷದಿ ಧರ್ಮವನೆ ಮಾಡು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೭೯ ॥

ಸಾವಿನ ಬಾಧೆಗೆ ಸಿಲುಕದ
ನಾವಂ ದಿಕ್ಪಾಲರನಾಳುಗೆಲಸಂಬೊಗಿಸಿದ
ರಾವಣನನೆಯ್ದನೆನೆ ಮನು
ಜಾವಳಿಗಂಜುವನೆ ಯಮನು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೦ ॥

ಆಳುಂ ಪೆಂಡಿರು ಸುತರುಂ
ಮೇಳದವರ್ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರೊಡಕಾಳ್ದಿರದಂ
ಕಾಲಾಳ್ಗಳ್ ರಥಮಶ್ವಂ
ಕೇಳಳಿಪವೆ ಜವನ ಮುಳಿಸ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೧ ॥

ಜಾತಸ್ಯ ಮರಣ ತಪ್ಪದು
ಯೇತಕೆ ಚಿಂತಿಸುವೆ ಬರಿದೆ ಹಣೆಯಲಿ ಬರೆದಿರೆ
ಕಾತರಿಸಬೇಡ ಮಾನವ
ಭೀತಿಯ ಬಿಡು ಹರಣದೆಡೆಗೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೨ ॥

ಚೋಣೆಯೊಳೀಡಾಡಿದೊಡಂ
ಕೋಣೆಯೊಳಡಗಿರ್ದೊಡಂ ಲಲಾಟ ಲಿಖಿತಂ
ಮಾಣದಿದದನರಿದು ಜಾಣಂ
ಪೂಣಿಸಿ ಕಾದುವುದು ರಣದಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೩ ॥

ಮೋಹಮದಾವುದು ಧನ ಸ
ಮ್ಮೋಹಂ ಭ್ರಮೆಯಂಧಕಾರವಾವುದು ಯುವತೀ
ಮೋಹಂ ಗತಿಮತಿಯಾವುದು
ಸೋಹಂ ಭಾವಂ ವಿವೇಕ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೪ ॥

ಪಳಿವಾವುದು ಕುಲಭಂಗಂ
ತಿಳಿವಾವುದು ಸಮತೆ ಬಂಧವಾವುದು ಮೋಹಂ
ಕಳವಾವುದನೃತವೆದರಿಂ
ದುಳಿವಾವುದು ಧೃತಿ ವಿವೇಕ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೫ ॥

ಭೂಷಣವಾವುದು ಘನ ಸಂ
ತೋಷಮತಿ ಸ್ನೇಹವಾವುದರಿದರೊಳಿಹ ಸಂ
ಭಾಷಣ ಮತಿಯಾವುದು ಪರ
ದೂಷಣವುಳಿದುದು ವಿವೇಕ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೬ ॥

ಕಣ್ಣೊಳಗಣ ಕರಿಗುಡ್ಡೆಯು
ಸಣ್ಣಹುದೆಂದೆನಲುಬೇಡ ಜಗಮಂ ಕಾಣ್ಬುದು
ತನ್ನೊಳು ವಿವೇಕಮುಳ್ಳೊಡೆ
ಬಿನ್ನಣಮಂ ನೆರೆಯಲೇಕೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೭ ॥

ತಾಗಿ ತಲೆಯೊಡೆದ ಬಳಿಕಂ
ಬಾಗುವುದತಿ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲವದು ಕಾರಣದಿಂ
ತಾಗದ ವೊಡೆಯದ ಮುನ್ನವ
ನಾಗತವರಿವವನೆ ಜಾಣ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೮ ॥

ಶ್ರೀಯಿಲ್ಲದವನ ರೂಪುಂ
ತಾಯಿಲ್ಲದ ಸುತನು ಸತಿಯುವಿಲ್ಲದ ನರನುಂ
ನ್ಯಾಯದೊಳಿಲ್ಲದ ಪದವುಂ
ಮಾಯಾವಿಯ ತೆರನದಲ್ತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೮೯ ॥

ಒತ್ತುವ ಕೆರ ಹೊಲ್ಲದ ಸತಿ
ಮುತ್ತಿಗೆಗೊಳಗಪ್ಪ ದುರ್ಗಮಧಮನ ಕೆಳೆಯುಂ
ಸತ್ತವರಿಂದತಿಕಷ್ಟದ
ಹತ್ತಿರೆ ಸಾರುವವನೆಗ್ಗ ಚೂಡಾರತ್ನಾ। ॥ ೯೦ ॥

ಆರವೆಯಿಲ್ಲದ ಕೆರೆಯುಂ
ನೀರಿಲ್ಲದ ಭಾವಿಯುರ್ಕನಿಲ್ಲದ ಪಗಲಂ
ಸಾರ ಕಲೆಯಿಲ್ಲದವರಂ
ಸಾರದಿರು ಸೌಖ್ಯವಿಲ್ಲವು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೯೧॥

ಆರುಂ ದುರ್ಜನಕೊಪ
ಕಾರಂ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಸುಣ್ಣಕಲ್ಗಳ ಬಿಸಿಯು ವಿ
ವಾರಿಪೆನೆಂದದರೊಳು ತ
ಣ್ಣೀರಂ ಪೊಯ್ದಂತೆ ಸುಗುಣ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೯೨॥

ಹಲ್ಲು ವಿಷಂ ಫಣಿಪತಿಗಂ
ಎಲ್ಲ ವಿಷಂ ದುರ್ಜನರ್ಗದೆಂತೆನೆ ಪೇಳ್ವೆಂ
ಹಲ್ಲಿಂ ಹದುರಿಂ ನೊಲ್ಲಿಂ
ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಾಣ್ದಪನೆ ಸುಜನ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೯೩॥

ಮಸಿ ಬಿಳಿದಹುದೇ ತೊಳೆದೊಡೆ
ವಿಷ ಬಿಡುವುದೆ ಹಾವಿಗೆಷ್ಟು ಹಾಲೂಡಿದೊಡಂ
ವಸುಧೆಯೊಳು ನಾಯ ಬಾಲಂ
ಸಸಿನಹುದೇ ಕಟ್ಟಿಬಿಡಲು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೯೪॥

ರಕ್ಷಿಪನೆ ತಂದೆ ಹಸಿದರೆ
ಕುಕ್ಷಿಯ ತುಂಬುವಳೆ ತಾಯಿ ಕಡು ದುರ್ಜನರಂ
ಶಿಕ್ಷಿಪನೆ ನೃಪತಿ ಪುರುಷನ
ಪಕ್ಷದೊಳಿಪ್ಪವಳೆ ಸುದತಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೯೫ ॥

ಆರವೆಯು ನೆಳಲು ಪಳ್ಳದ
ನೀರುಂ ಬೆಳದಿಂಗಳುಂ ಪಥಾಶ್ರಮದೆಲರುಂ
ನಾರಿಯರು ಧರಣಿ ಧನವು ವಿ
ಚಾರಿಸೆಯೆಲ್ಲರೊಳು ಸಮವು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೯೬ ॥

ವಾಣಿಜ್ಯವನತಿ ಕೃಷಿಯಿಂ
ಪ್ರಾಣವನೊಪ್ಪಿಸುವ ಸೇವೆಯಿಂ ಯಾತನೆಯಿಂ
ಮಾಣದೆ ಮಾಡಿಸುತಿಪ್ಪುದು
ಗೇಣುದ್ದದ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಸಲೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೯೭ ॥

ಸಲಿಲದಿ ವನರುಹವಿರಲದ
ನಲರಿಸುವಂ ದಿನಪ ತನ್ನ ನಿಜಕರಕಿರಣದಿ
ಜಲ ತಪ್ಪಿದರೊಣಗಿಸುವಂ
ನೆಲೆಗೆಟ್ಟರ್ಗಿಷ್ಟರುಂಟೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೯೮ ॥

ಮಜ್ಜಿಗೆಯಿಲ್ಲದವೂಟಂ
ಸಜ್ಜನ ಸತ್ಪಾತ್ರವರಿದು ಕೊಡದನ ದಾನಂ
ದುರ್ಜನರೊಡನೆ ಸಮ್ಮೇಳಂ
ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಹರಳೊತ್ತಿದಂತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೯೯ ॥

ಭೂತಿಯೊಳು ರಸವನೊಪ್ಪುವ
ಕೇತಕಿಯೊಳು ಫಲವನೋತ ಸತಿಯೊಳು ರೂಪಂ
ಗೀತದೊಳು ಮಾತನರಸುವ
ದೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸುಜನ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೦೦ ॥

ಲಲನೆಯರು ಬಂದರೆಂದರೆ
ಕೆಲಬಲನಂ ನೋಡಿ ಬೇಗ ಕರೆಸುವರವರಂ
ಸುಲಭವೆನಿಪ್ಪ ಬುಧರಂ
ಸಲೆ ನುಡಿಸರು ಖಳ ಜನರು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೦೧ ॥

ಭಾವಿಸೆ ಚಂದ್ರಾತಲಸಿಂ
ಬೇವುದರಿಂ ಪ್ರಿಯರ ಸಂಗದಿಂದಗಲ್ವುದರಿಂ
ಭಾವಕಿ ವಿಯೋಗದಿಂದಂ
ಸಾವು ಕರಸೌಖ್ಯ ಸುಕವಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೦೨ ॥

ಕೂಟದಲಿ ಕಪಟ ಹೊಲ್ಲಂ
ಊಟದೊಳೆರಡಾಗಿ ಬಡಿಸುತಿಪ್ಪುದು ಹೊಲ್ಲಂ
ನಾಟಿಯುದಯದಲಿ ಪೊಲ್ಲಂ
ಕೋಟಿಯು ಕನಸಿನಲಿ ಹೊಲ್ಲ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೦೩ ॥

ಅರಗಿಳಿಯಿಲ್ಲದ ವನವುಂ
ಗುರುವಿಲ್ಲದ ಮಠವು ಹಿರಿಯರಿಲ್ಲದ ಮನೆಯುಂ
ಗರುವಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಸತಿಯುಂ
ವರವಿಲ್ಲದ ದೇವರೇಕೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೦೪ ॥

ಕಾಗೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಬಂಧುವ
ನೇಗಯ್ಯುಯುಂ ಕರೆದೊಡಲ್ಲದೀವುದು ಗುಟುಕಂ
ಶ್ರೀಗಧಿಪನೊಬ್ಬನುಂಟದು
ಮಾಗದು ಧರಿತ್ರಿಯಲಿ ಪೇಳ್ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೦೫ ॥

ಬೇಕಾದ ದಾನವೊಂದೇ
ಲೋಕದಲುಂಟನ್ನದಾನವದನು ಹಿಡಿಯಲಿ
ನೂಕಲು ಬಪ್ಪುದು ಯಮನಂ
ನಾಕದಲಿರಲಪ್ಪುದಲ್ತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೦೬ ॥

ಪರಹಿತವನೆಸಗಿ ಮುನ್ನಿನ
ದೊರೆಗಳು ಶಿಬಿ ಖೇಚರೇಂದ್ರರೆನರೆ ಧರದೊಳ್
ಸುರಪನ ಸಿರಿಗದ್ದುಗೆಯಂ
ಪರಹಿತಮಂ ಮಾಡುವುದು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೧೦೭॥

ನಾರಿ ಮನೆಕಳ್ಳಿಯಾದೊಡೆ
ಕೇರಿಯ ತಳವಾರ ಚೋರನಾದೊಡೆ ಮಂತ್ರಿ
ಭಾರಿಕ ಕೊಂಡೆಯನಾದೊಡೆ
ಪೂರೇಳಿಗೆಯಾಗದಿಹುದು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೧೦೮॥

ತಂಬುಲವಿಲ್ಲದ ಮೊಗವುಂ
ನಂಬುಗೆಯಿಲ್ಲದನ ಹರದು ದೋಷಿಯ ತಪವುಂ
ಅಂಬರಿಯದವಳೊಳಾಟಂ
ಕಂಭಿನಿಗದು ಹಾಸ್ಯ ಸುಕವಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೧೦೯॥

ದೀನನ ದೊರೆತನದಿಂದಂ
ದಾನಿಯ ಬಡತನವೆ ಲೇಸದಂತೆನೆ ಶರನಿಧಿ
ಪಾನೀಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವೆ ಸ
ನ್ಮಾನಂ ಚಿಕ್ಕುರಕೆ ಲೇಸು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥೧೧೦॥

ಗುಣವರಿಯದ ಚಾತುರ್ಯದ
ಕಣೆಯರಿಯದ ತನಗೆ ಹಿತವರೆಂಬುದನರಿಯದ
ಬಣಗುಗಳೊಡನಾಟಂ ಸ
ದ್ಗುಣಗಳಿಗಿದು ಕಾಳಕೂಟವು ಚೋದಾರತ್ನಾ ॥೧೧೧॥

ಸುತರಿಲ್ಲದ ಧನ ಶೂನ್ಯಂ
ಅತಿ ಪ್ರಿಯದ ಬಂಧುವಿಲ್ಲದಾ ಪುರ ಶೂನ್ಯಂ
ಸತಿಯಿಲ್ಲದ ಗೃಹ ಶೂನ್ಯಂ
ಅತಿ ಮೂರ್ಖನ ಹೃದಯಂ ಶೂನ್ಯಂ ಚೋದಾರತ್ನಾ ॥೧೧೨॥

ಕಟಕಿಯ ನುಡಿವನ ಮಾತಂ
ಕುಟಿಲ ಮಾಡುವಳ ಬೇಟ ಹಾವಿನ ಕೂಟಂ
ಅಟಮಟಿಗರೊಡನೆಯಾಟಂ
ದಿಟದಿಂ ದಂಡಿಸಿದರೆ ಕೇಡು ಚೋದಾರತ್ನಾ ॥೧೧೩॥

ಸೈರಣೆಯೆಂಬುದು ವೈಸಿರಿ
ಸೈರಣೆಯುಂ ಜಪತಪವು ದಾನವೆ ಧರ್ಮಂ
ಸೈರಣೆಯೆ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖಂ
ಸೈರಣೆಯೆ ಸಕಲರಿಗೆ ಹಿತ ಚೋದಾರತ್ನಾ ॥೧೧೪॥

ಪರವಧುವಿನ ನಗೆ ಹಗೆಯಾ
ಪರವಧುವಿನ ಸರಸ ವಿರಸ ಪರವಧು ಕೆರಹಂ
ನಿರುತಂ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕರಹ
ನೆರವುಂ ನರಕಕೆ ಗಮನಂ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೧೫ ॥

ಯತಿ ಸಿದ್ಧರ ಗತಿಕೆಡಿಸಿತು
ವ್ರತಿ ಮುನಿಗಳ ಭ್ರಾಂತುಗೊಳಿಸಿ ಕಾಡಿತ್ತು ಮಹಾ
ಧೃತಿಗೆಡಿಸಿತು ಗುರುಹಿರಿಯರ
ಸತಿಯರ ವೈಶಿಕದ ಬಲ್ಮೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೧೬ ॥

ಹೆಂಡತಿಯು ಮಾತ ಕೇಳಿದ
ಗಂಡಂಗಭಿಮಾನ ಹಾನಿ ರಾಮಂಗಾಯಿತು
ಮುಂಡೆಯು ಬೋಳಾಯ್ತು ಬಳಿಕ
ಹೆಂಡತಿ ಹೆಡತಲೆಯ ಮೃತ್ಯು ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೧೭ ॥

ನುಡಿದೆರಡಂ ನುಡಿವಂಗಂ
ಕೆಡುವುದು ಸಿರಿ ತೇಜವಳಿಗು ಸಂಪದ ತೊಲಗುಂ
ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆವವನ ಸಲೆ
ಬಿಡದಿರಸುತ ಬಹಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೧೮ ॥

ಯೌವನದೊಳಗಣ ಸಿರಿಯುಂ
ಯೌವನದೊಳಗಾದ ಮಕ್ಕಳುಂ ವಿದ್ಯೆಗಳುಂ
ಯೌವನದ ಸೊಬಗು ಪೌರುಷ
ಮುಪ್ಪಳಿಸಿದರುಂಟೆ ಸುಕವಿ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೧೯ ॥

ಮೊದಲ ರತಿ ಮೊದಲ ನೇಹಂ
ಮೊದಲ ಸರಸಂ ಮೊದಲ ಯೌವನ ಮೋಹ್ ಕಾರ್ಯಂ
ಮೊದಲೊಳಗಲ್ಲದೆ ಕಬ್ಬಿನ
ತುದಿಯೊಳು ರಸವರಸಲುಂಟೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೨೦ ॥

ಹರಿ ಹದ್ದಂ ಹರನೆತ್ತಂ
ಸರಸಿಜಭವನಂಚೆಯುಂ ಕುಮಾರಂ ನವಿಲಂ
ಪರಶುಧರನಿಲಿಯನೇರಲು
ಅರಸಂಗೇಕಾನೆ ಕುದುರೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೨೧ ॥

ಹಾವಸೆಗೆ ಜಲವ ತೊರೆವರೆ
ದೇವಾಂಗವ ನೊಣವಿಗಂಜಿ ತೊರೆದವರುಂಟೇ
ಗಾವಿಲರ ಮಾತ ಕೇಳಿಯೆ
ಸೇವಕರ ತೊರೆದರುಂಟೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ॥ ೧೨೨ ॥

ಪತಿಯಾಜ್ಞೆಯೊಳಡಗದ ಸತಿ
ಹುತವಹನಂತುರಿವ ಮಂತ್ರಿ ಕೋಪವಡಂಗದ
ಯತಿ ದಯವಿನಿತಿಲ್ಲದ ನೃ
ಪತಿ ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವಲ್ತೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ||೧೨೩||

ಪೊನ್ನಂದಣವುಂ ಸತ್ತಿಗೆ
ರನ್ನದ ಹಾರಂಗಳೊರೆವ ಚಾಮರವಿದಿರೊಳು
ಚನ್ನೆಯರಿಪ್ಪಾ ಸೌಖ್ಯಂ
ಮುನ್ನಂ ನೋನದರಿಗುಂಟೆ ಚೂಡಾರತ್ನಾ ||೧೨೪||

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಪದ್ಯ ೧. ಎಡರು=ತೊಂದರೆ; ಭವ=ಹುಟ್ಟು, ಜನ್ಮ; ಅಲ್ತೆ=ಅಲ್ಲವೆ.

೩. ಅರಿವು=ವಿವೇಕ.

೪. ಅರಿದು=ಅಸಾಧ್ಯ.

೫. ಲಕ್ಕ=ಲಕ್ಷ (ಕ್ಷ).

೬. ಬುಧ=ವಿದ್ವಾಂಸ.

೭. ಮೋದ=ಸವಿ, ಸಂತೋಷಪಡು.

೯. ಅಳವು=ಶಕ್ತಿ.

೧೦. ಚಂದ್ರಾರ್ಕ=ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ.

೧೧. ಕರಡಗೆ=ಭರಣಿ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ.

೧೩. ಪಕ್ಕಲೆ, ಕೊಕ್ಕರಿಕೆ=ಅಸಹ್ಯ.

೨೩. ಪಲ್ಲವಿಸು=ಚಿಗುರು, ಅರಳು.

೨೪. ವ್ರಾತ=ಸಮೂಹ.

೩೪. ಆರಯ್ಯದೆ=ವಿಚಾರಿಸದೆ; ಎಚ್ಚಂತೆ=ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಂತೆ.

೫೬. ಕನಕಾದ್ರಿ=ಮೇರುಪರ್ವತ, ಹಿಮಾಲಯ.

೬೩. ಒಡವೆ=ಸಂಪತ್ತು.

೬೪. ಶಾಲಿ ಭತ್ತ.

೬೯. ಎಸಕ=ಕಾಂತಿ; ಬಸವಳಿ=ಆಯಾಸಗುಂದು;
ಬಿಸರುಹನೇತ್ರ=ಸೂರ್ಯ.

೭೫. ಚಾಗ=ತ್ಯಾಗ; ಇನತನೂಜ=ಸೂರ್ಯಪುತ್ರ, ಕರ್ಣ.

೭೬. ಸೇಸೆ=ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ.

೭೮. ಮೃಡ=ಈಶ್ವರ; ಕೊಡೆ=ಅಳಿಸಿಹಾಕು.

೭೯. ವಿಧಾತೃ=ಬ್ರಹ್ಮ.

೮೪. ಮನುಜಾವಳಿ=ಮನುಜ+ಆವಳಿ=ಮನುಷ್ಯರ ಸಮೂಹ.

೮೬. ಹರಣ=ಪ್ರಾಣ

೮೭. ಚೂಣಿ=ಸೈನ್ಯದ ಮುಂಭಾಗ; ಪೂಣ್=ಬಿಡು; ಪೂಣಿಸಿ=ಭಾಷೆ ಕೊಟ್ಟು.

೯೦. ಅರಿದರು=ಬಲ್ಲವರು.

೯೨. ಆಗತ=ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ.

೯೩. ಶ್ರೀ=ಸಂಪತ್ತು; ಲಕ್ಷ್ಮಿ; ಪದಪು=ಪ್ರೀತಿ, ಒಲವು.

೯೫. ಆರವೆ=ತೋಟ; ಅರ್ಕ=ಸೂರ್ಯ.

೯೮. ಪಸಿನ=ನೇರ.

೧೦೫. ಕೇತಕಿ=ಕೇದಗೆ ಹೂ; ಓತ=ಪ್ರೀತಿಸಿದ.

೧೧೧. ನಾಕ=ಸ್ವರ್ಗ.

೧೧೪. ಹರದು=ವ್ಯಾಪಾರ; ಇಂಬರಿಯುವಳು=ಇಚ್ಛೆಯರಿಯದವಳು, ಕುಂಭಿನಿ=ಲೋಕ, ಒಡನಾಟ=ಪ್ರೀತಿ, ಸಹವಾಸ.

೧೧೮. ಬೇಟ=ಪ್ರೀತಿ.

೧೨೦. ಅವ್ವಳಿಸು=ಚಿಂತಿಸು.

೧೨೨. ಅಂಚೆ=ಹಂಸ, ಕುಮಾರ=ಸ್ಕಂದ, ಕುಮಾರ, ಷಣ್ಮುಖ, ಪರಶುಧರ ಗಣಪತಿ.

೧೨೩. ಹಾವಸೆ=ಪಾಚಿ, ದೇವಾಂಗ=ರೇಷ್ಮೆ, ಗಾವಿಲ=ದಡ್ಡ.

೧೨೮. ಹುತವಹ=ಅಗ್ನಿ, ಬೆಂಕಿ; ಇನಿತು-ಸ್ವಲ್ಪ.

೧೨೯. ಅಂದಣ=ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ; ಸತ್ತಿಗೆ=ಛತ್ರಿ; ನೋನ್=ವ್ರತ; ನೋನದರು=ವ್ರತಮಾಡದವರು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

∴

ಮಾಜೀಮಂತ್ರಿ	ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿ	೪·೫೦
ಬೆಂಗಳೂರಿಗೊಂದು ಟಿಕೇಟು	"	೫·೦೦
ಗೋಡೆಗಳು	ಸುಂದರ ನಾಡಕರ್ಣಿ	೪·೫೦
ಶಾಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನ	ಬಿ. ಸಿ. ಕಲಾಲ	೪·೦೦
ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು	ಶಾನಭಾಗ	೨·೫೦
ಕಾಗದ	ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ	೧·೫೦
ಮಾಧವಕರುಣಾವಿಲಾಸ	ಗಳಗನಾಥ	೨೫·೦೦
ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ದೃಷ್ಟಾಂತಕಥೆಗಳು	ಕೋ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ	೬·೦೦
ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಇತಿಹಾಸ	ಪ್ರೊ. ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿ	೪·೦೦
ಹೊಯ್ಸಳರ ಇತಿಹಾಸ	"	೩·೨೫
ಕೈಗನ್ನಡಿ	(ಜನಪ್ರಿಯ ಹಸ್ತಸಾಮುದ್ರಿಕಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥ)	೪·೦೦
ನಾಕುತಂತಿ	ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ	೪·೦೦
ಆದರ್ಶ ಮಹಿಳಾರತ್ನಗಳು	ವಾಗೀಶ	೪·೦೦
ಕವಿರತ್ನಾಕರ ವರ್ಣಿ	ಹೇಮಲತಾ ವದಕಿ	೪·೦೦
ಸಿದ್ಧಚಕ್ರ	ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ	೬·೦೦
ಕಾಮನಬಿಲ್ಲು	ಸತ್ಯಕಾಮ	೪·೦೦
ಮಂಗಳಸೂತ್ರ	ಅ. ನ. ಕೃ.	೬·೦೦
ಕಣ್ಣೀರು	"	೪·೦೦
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದರ್ಶನ	ಪ್ರೊ. ಸುಂಕದ	೧೨·೦೦

